

BILTEN RG 35

Bilten Radne grupe za Poglavlje 35
Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji

NACIONALNI KONVENT

Nacionalni konvent o Evropskoj uniji predstavlja stalno telo u okviru kojeg se vodi tematski strukturirana debata predstavnika državne administracije, političkih partija, nevladinih organizacija, stručnjaka, privrede, sindikata i profesionalnih organizacija, o pristupanju Srbije Evropskoj uniji.

RADNA GRUPA 35

Cilj Radne Grupe za pregovaračko poglavlje 35 jeste da pomogne proces normalizacije odnosa i unapredi život građana Srbije i Kosova kroz zastupanje predloga praktičnih politika, konkretnih rešenja za implementaciju Briselskog sporazuma i kroz promociju vrednosti Evropske unije.

Radna grupa je otvorena za sve organizacije civilnog društva, profesionalna i akademska udruženja i pojedince-eksperte koji se bave ovom temom.

DIJALOG BEOGRADA I PRIŠTINE: DESET GODINA POLITIČKE MANIPULACIJE

Maja Bjeloš, jedna od autora analize „Kratka istorija stavova građana o dijalogu Beograda i Prištine - Šta se (nije) promenilo?“
maja.bjelos@bezbednost.org

U martu je obeleženo deset godina od početka Briselskog dijaloga pod okriljem Evropske unije. Nakon decenije pregovora Beograda sa Prištinom, dnevni list Politika u štampanom izdanju od 29. marta izražava žal za tim što je dijalog usled neostatka mudrosti srpske političke elite izmešten iz UN, gde bi „Srbija svoje interese branila uz diplomatsku podršku Rusije i Kine“, na nivo EU. Zaključak teksta je da smo prevareni od Albanaca uz prećutnu podršku Brisela i da je danas ovaj proces „na respiratoru“. Radikalni zaokret i revizija postignutog nisu mogući u ovom trenutku pa ipak vladajuća politička elita ne pokazuje odlučnost da ovaj proces uskoro privede kraju. Štaviše, ne pokazuje ni nameru da bolje informiše građane o dosadašnjim rezultatima dijaloga i sadržaju sveobuhvatnog sporazuma o normalizaciji odnosa Beograda i Prištine. Potpisivanje drugog sporazuma o normalizaciji u predizbornoj godini se čini malo verovatnim, međutim, vladajuća politička elita u novom predsedniku vlade Kosova Aljbinu Kurtiju, kome dijalog sa Srbijom nije prioritet, traži izgovor za sopstveno nedelovanje i odugovlačenje procesa u nedogled.

Iako bez saradnje Srbije ne bi bili postignuti značajni dogovori, od početka dijaloga sa Prištinom stiče se utisak da su srpske političke elite više napora uložile u to da podriju taj proces i da ga drže dalje od očiju javnosti, nego što su uložile u izgradnju javne podrške za dogovore i sporazume koji će iz njega proisteći. Uz to, ono što je obeležilo ovih deset godina jesu strogo kontrolisane krize koje su građanima ulivale strah i držale ih zarobljenim u procesu političkog dijaloga bez stvarne moći da u njemu učestvuju i utiču na rešenja, kao i na svoju budućnost. Vlast u Beogradu je često za to imala partnera u izvršnoj vlasti u Prištini. Umesto da obe strane od početka grade poverenje građana u proces dijaloga, tokom 2011. godine takozvani tehnički dijalog bio je u zastoju zbog pokušaja kosovskih vlasti da ostvare kontrolu nad graničnim prelazima na severu Kosova (Jarinje i Brnjak) uz pomoć specijalnih policijskih snaga i razmeštanja kosovskih carinskih službenika, zatim podizanja barikada na Jarinju i zabrane uvoza robe iz Srbije i Bosne i Hercegovine na Kosovo, između ostalog. Slična situacija se ponovila 2018. godine kada je Kosovo uvelo taksu od 100 odsto na uvoz robe iz Srbije i Bosne i Hercegovine zbog toga što je Srbija

uz podršku Rusije vodila međunarodnu kampanju za „otpriznavanje“ nezavisnosti Kosova i blokiranje članstva Kosova u međunarodnim organizacijama.

Proizvodnja kriza i širenje straha uz izostanak izgradnje javne podrške za pojedina rešenja iz briselskog dijaloga, a posebno za odredbe Briselskog sporazuma iz 2013. godine, dovela su do toga da se sporazumna rešenja srpskih i kosovskih političara doživljavaju kao nametnuta od lokalnog stanovništva, a posledično i nasilna u svojoj realizaciji. U prilog tome govore prvi izbori organizovani u opštinama na severu Kosova u novembru 2013. u atmosferi u kojoj su zabeleženi incidenti, poput zastrašivanja i sprečavanja građana srpske zajednice da učestvuju u lokalnim izborima i izraze slobodno svoju volju, i prisustva maskiranih muškaraca koji su razbijali glasačke kutije na dan izbora. Nije bilo ni velike podrške bivših pripadnika Ministarstva unutrašnjih poslova za integraciju u kosovsku policiju, već je pod pritiskom Beograda jedan deo integrisan, a mnogi prepušteni neizvesnoj budućnosti. S druge strane, pod uticajem političkog rukovodstva albansko stanovništvo odlučno odbija uspostavljanje Zajednice opština sa srpskom većinom.

Uprkos tome što politički lideri u Srbiji nisu učinili ništa kako bi pripremili građane za kompromise potrebne za postizanje konačnog i primenu postojećih sporazuma, različita istraživanja javnog mnjenja koja mere stavove građana Srbije o Kosovu i dijalogu beleže ubedljivu podršku političkom liderstvu u dijalogu sa Prištinom u poslednjih osam godina. [Analiza stavova građana o dijalogu Beograda i Prištine](#), koju su sprovedi Beogradski centar za bezbednosnu politiku (BCBP) i Centar za društveni dijalog i regionalne inicijative (CDDRI), pokazuje da 50 odsto građana slepo ili gotovo bezuslovno veruje vladajućoj eliti i pruža podršku dijalogu iako ne znaju mnogo o sadržaju razgovora u Briselu niti o stvarnim namerama, odnosno planovima i ciljevima Vlade Srbije u vezi sa Kosovom. Ova tvrdnja zasnovana je i na podatku iz istraživanja Instituta za evropske poslove iz juna 2020. u kojem je čak 89 odsto građana reklo da ne zna šta je plan vlade Srbije za Kosovo, dok se u istraživanju BCBP iz oktobra iste godine navodi da 51 odsto građana ne zna šta je cilj Beograda u dijalogu sa Prištinom. Pošto stvarnog institucionalnog i društvenog dijaloga o Kosovu nema, stavovi

građana predstavljaju eho srpske političke elite i njene dugogodišnje politike prema Kosovu. Tri su glavna razloga za to. Prvo, dijalog u koji su uključene političke elite nije inkluzivan i transparentan za javnost. Drugo, vlada putem javnog medijskog servisa Srbije, koji je primarni izvor informacija o temama i događajima u vezi sa Kosovom za skoro polovinu građana Srbije, utiče na građane da joj veruju ali im istovremeno o njihovom trošku uskraćuje pravo da budu objektivno informisani, odnosno pravo da znaju o pregovorima sa Prištinom. Treći razlog tiče se nezainteresovanosti građana za političke teme budući da 13 odsto građana aktivno prati događaje i teme u vezi sa Kosovom sudeći prema istraživanjima Fondacije za otvoreno društvo iz 2017. i CDDRI iz 2019. godine.

Šum na vezi

Politički slogan „Kosovo je srce Srbije“ sa velikim emocionalnim i mobilizacijskim potencijalom je pre više od dve godine zamenjen racionalističkim diskursom da „[državni organi Srbije ne kontrolišu ni pedalj Kosova](#)“. Ipak, ovaj novi rezon predsednika Srbije nije još uvek prihvaćen u javnom mnjenju oblikovanom prema zamisli vladajuće političke elite iz razloga što građani danas više nego 2013. godine veruju da Kosovo nije izgubljeno i mišljenja su da Kosovo nije nezavisno. To potvrđuju istraživanja Centra za evroatlanske studije i CDDRI iz 2019. Ovi stavovi suprotstavljeni su činjenici da država u poslednjih osam godina radi na tome da integriše opštine sa većinskim srpskim stanovništvom na severu Kosova u politički i pravni sistem Kosova, kao i da kontinuirano prenosi nadležnosti u različitim oblastima na vlast u Prištini. Ovaj šum na vezi između političke elite i građana postoji zahvaljujući političkom marketingu, odnosno manipulaciji građana Srbije. Uveravanje biračkog tela da je vlast u Beogradu patriotska i da čak ni pod pritiscima i ucenama od međunarodnih aktera neće priznati i time izdati Kosovo i „srpske svetinje“ postao je dominantan obrazac komunikacije vladajuće političke elite sa građanima.

Moguće je da građani Srbije „ne čuju“ poruke državnih zvaničnika i zbog toga što se važne informacije o Kosovu saopštavaju prilikom konferencija za štampu o drugim temama, zatim sportskim rečnikom sa polumaratona u Briselu i džoginga [bivšeg v.d. direktora Kancelarija za](#)

[KiM Marka Đurića oko Ade Ciganlije](#) ili susreta se evropskim zvaničnicima kada se razgovara o evrointegraciji itd. Važne informacije o Kosovu se i prećutkuju, poput ratnih zločina nad albanskim stanovništvom, masovnih grobnica u Srbiji i povoda za bombardovanje SR Jugoslavije 1999. godine, što je bilo očigledno i ovog 24. marta u medijskim izveštajima. Kosovo često služi i kao dimna zavesa i sredstvo vlasti u Beogradu za usmeravanje pažnje javnosti sa drugih tema od javnog značaja. Ova tvrdnja se može ilustrovati poznatom rečenicom bivšeg zamenika premijera Ivica Dačića iz 2011. godine da „u situaciji kada može da krene agresija na severu Kosova, samo nam još treba protest malinara i gej parada“.

Uskraćeni za važne informacije ili tendenciozno manipulisani građani Srbije su taoci vlasti i nisu u mogućnosti racionalno da rasuđuju, zatim da učestvuju u društvenom dijalogu o Kosovu, kao ni da vrše građanski nadzor, odnosno drže vlast u Beogradu odgovornom za političke odluke koje donosi.

Šta političari žele, a građani podržavaju?

Iako se u javnosti predstavlja kao patriotska, vladajuća elita je odlučno „ne damo Kosovo“ u međuvremenu preformulisala u „hoćemo kompenzaciju“ za Kosovo. Nejasno je kakvu kompenzaciju hoće vladajuća politička elita za Srbiju ili sebe, ali građani su putem medija i javnog obraćanja zvaničnika čuli za različite političke opcije za rešavanje kosovskog pitanja od kojih je jedna prisutna od devedesetih godina – podela Kosova. Međutim, većina građana odlučno odbija podelu Kosova, kao i tzv. „razgraničenje“ i razmenu teritorija (tzv. sever Kosova za jug Srbije),

te priznanje Kosova u postojećim granicama. Blisko srcu, ali daleko od mogućeg je želja oko polovine građana Srbije da Kosovo ostane u sastavu Srbije uz širu autonomiju, ali bez veće uloge Albanaca u javnom životu. Ukoliko je moguće „zamrznuti“ političke i društvene procese, onda je status quo ili zamrznuti konflikt takođe prihvatljiva opcija za jedan deo stanovništva. Za sve pomenute opcije, osim priznanja nezavisnosti Kosova, srpski političari trenutno nemaju partnere u Prištini, Vašingtonu, Briselu i drugim evropskim metropolama. Priznanje Kosova se ne nudi jer se smatra političkim suicidom, ali bi vlast u Beogradu navodno pristala na određene ustupke ako bi Srbija dobila „nešto“ zauzvrat. To „nešto“ je definisano kao proces ubrzanog prijema Srbije u članstvo EU i ekonomska pomoć Srbiji i Kosovu od međunarodne zajednice. Građani Srbije nemaju većinski stav o tome koji bi ustupak za priznanje nezavisnosti Kosova bio najprihvatljiviji, ali istraživanja javnog mnjenja ukazuju na to šta im nije prihvatljivo. Priznanje Kosova za više od dve trećine građanima nije prihvatljivo čak ni ako bi to značilo garantovanje članstva u EU. Još jedna opcija koja se povremeno pominjala u javnom obraćanju određenih političkih aktera bila je mogućnost da Srbija prizna Kosovo, a da zauzvrat „dobije“ Republiku Srpsku. Pripajanje Republike Srpske Srbiji, međutim, nije prihvatljivo za 80 odsto građana Srbije. Ipak, postoji ustupak zbog kog bi za sada više od trećine građana bilo spremno da podrži priznanje Kosova i to ako bi konačno rešenje obuhvatalo (i) veću zaštitu prava i položaja Srba na Kosovu, uključujući i uspostavljanje Zajednice opština sa srpskom većinom i garantovanje posebnog statusa sa pravoslavne manastire i crkve na Kosovu na šta ukazuju istraživanja Centra za evroatlanske studije i CDDRI.

KLJUČNI ELEMENTI SVEOBUHVAATNOG SPORAZUMA SRBIJE I KOSOVA ANALIZIRANI U STUDIJI INICIJATIVE „BALKANSKI DIJALOZI“

UREDNICI STUDIJE:

*Jovan Ratković, Senior Fellow
Agora Strategy Institute
ratkovic@agora-strategy.com*

*Dr Marko Savkovic, izvršni direktor
Beogradski fond za političku izuzetnost
e-mail: msavkovic@bfpe.org*

Trinaest godina nakon što je Kosovo proglasilo nezavisnost od Srbije još uvek nema međunarodne potvrde njegove državnosti. Sada je već jasno da put do nje vodi samo preko sporazuma sa Beogradom. Unutrašnja funkcionalnost Kosova i dalje je problematična; ako srpska zajednica (ili bolje rečeno, zvanični Beograd) i bude imala nameru da prihvati suverenitet Prištine, to se neće desiti bez, ili pre takvog sporazuma koji bi joj garantovao bar onaj stepen samouprave kakvu već uživa u praksi.

Briselski sporazum predstavlja upravo pokušaj da se uspostavljanjem Asocijacije/Zajednice srpskih opština (ZSO) kao instrumenta ograničene autonomije srpska zajednica na Kosovu privoli da prihvati suverenitet Prištine. Međutim, nakon što su pitanje ocene ustavnosti ZSO uputili na razmatranje

Ustavnom sudu Kosova 2015, više vlada u Prištini nije preduzelo konkretne korake ka formiranju Zajednice. U međuvremenu i sam Beograd prestaje sa primenom preostalih (tehničkih) sporazuma, ne uviđajući više korist od čitavog procesa.

Kosovo i Srbija ne žive u „vremenskom vakumu“ i od početka njihovog dijaloga, 2011. godine, svet se dramatično promenio. Broj inostranih protivnika kosovske nezavisnosti nije se smanjio; među njima su i dalje dve stalne članice Saveta bezbednosti UN, kao i pet članica Evropske unije. Na drugoj strani, pozivajući zemlje širom sveta da povuku priznanje, te ulazeći u oportunističke i kratkoročne aranžmane, Srbija vodi politiku na ivici žileta, u raskoraku sa ključnim partnerima na Zapadu. Pritom je težnja za članstvom u Evropskoj uniji (EU), iz razloga koji se

ne tiču samo napretka u dijalogu, danas slabija u istoj meri u kojoj je perspektiva članstva – dalja. Mnogi su primetili kako više nema ni „šargarepe“, niti famoznog „štapa“ – „evropska perspektiva“ je prestala da bude glavni podsticaj za rešavanje kosovskog pitanja.

Iako je zahtev za većom transparentnošću dijaloga logičan i ispravan, imajući u vidu iskustva postojećih aranžmana u regionu (Dejtonskog, Ohridskog i Prespanskog sporazuma) dvema stranama treba ostaviti i prostor za (diskretne) pregovore. Održivo i sveobuhvatno rešenje mora uvažiti legitimne interese obe strane. Svaki od pomenutih sporazuma je u trenutku usaglašavanja predstavljao nešto novo za društvo u pitanju i sadržao i modalitete koji su kritikovani (iz različitih razloga). Najzad, postoji i potreba za snažnim finansijskim podsticajem; ne da bi se „kupio mir“, već podržale nevećinske zajednice. Napisana pod okriljem inicijative „Balkanski dijalozi“, koju su od marta 2019. zajednički sprovodili BFPE, Institut „Istok-Zapad“ i Minhenska bezbednosna konferencija, u studiji je ponuđeno osam analiza četiri – prema našem shvatanju – ključna elementa normalizacije odnosa između Srbije i Kosova. To su: međunarodno-pravni modaliteti budućeg odnosa Srbije i Kosova; budući status srpske zajednice na Kosovu; budući status srpske baštine; i ekonomska normalizacija.

Miloš Hrnjaz je objasnio kakav bi sporazum bio prihvatljiv sa stanovišta međunarodnog prava (svaki kojim se ne krše njegove kogentne norme, uključujući, pored ostalog i prisilnu razmenu teritorija); dok je **Florijan Čehaja** ponudio nekoliko mogućih scenarija, od (prema njegovoj oceni) manje realističnih koji bi zadovoljili jednu stranu, do više realističnih koji bi obe strane učinili jednako nezadovoljnim (poput scenarija o „dve Nemačke“ i implicitnom priznanju).

Milica Andrić Rakić i **Ramadan Ilazi** su ponudili tri opcije za Asocijaciju/Zajednicu, prema tome hoće li u njenom Statutu biti u potpunosti uvaženo

mišljenje Ustavnog suda Kosova, odnosno hoće li ona raspolagati izvršnim ovlašćenjima ili ne. **Dragiša Mijačić** je izložio svoju ideju o asimetričnoj autonomiji, uslovno rečeno, „jačoj“ u četiri opštine na severu Kosova. **Mi, urednici studije**, smo analizirali različite opcije koje podrazumevaju „korekciju“ granica ili, pak, primenu modela dualnog suvereniteta (kondominijuma).

U delu koji se tiče statusa Crkve, **Igor Novaković**, odnosno kolega **A.A.** ponudili su tri, odnosno šest različitih mogućnosti – u zavisnosti od toga koja strana preuzima na sebe brigu o baštini i pod kojim uslovima (uključujući institut enklave; eksteritorijalnosti; kondominijuma; pa i treće strane ili međunarodne organizacije kao titulara-staraoca).

Najzad, u onom delu koji tretira ekonomsku normalizaciju, **Alban Zogaj** i **Lazar Rakić** su se, svaki iz svog ugla, bavili njenim postignućima, okvirom za njen nastavak (bili to sporazumi postignuti u kontekstu tehničkog dijaloga i Berlinskog procesa, ili tzv. „Vašingtonski sporazum“) i ograničenjima – od statusnih pitanja do diktata tržišta.

Kao osnov za tematske papire poslužile su diskusije vođene na ekspertskim radionicama održanim onlajn, u avgustu i septembru 2020. godine. Učinili smo svaki napor kako bi uključili viđenja obe strane. Autorima ostajemo neizmerno zahvalni na hrabrom i kreativnom razmišljanju.

Naša inicijativa i organizacije koje predstavljamo – pa ni mi sami – nemamo „omiljeno rešenje“. Na stranama u dijalogu je da dođu do najboljeg rešenja. Naše je bilo da, zajedno sa autorima, ponudimo jedan „katalog opcija“ za svaki od četiri problema, kloneći se maksimalističkih vizija i zahteva. Čitaoci će proceniti da li smo u tome uspeali.

RG NKEU za Poglavlje 35 predstavila novu analizu "Kratka istorija stavova građana Srbije o dijalogu Beograda i Prištine - Šta se (nije) promenilo?"

Radna grupa Nacionalnog konventa o EU za Poglavlje 35 je 25. marta 2021. godine organizovala webinar „Šta, zapravo, želimo? - stavovi građana Srbije o dijalogu Beograda i Prištine“ na kome su predstavljeni ključni nalazi analize o stavovima građana Srbije o dijalogu Beograda i Prištine koju su izradili istraživači Beogradskog centra za bezbednosnu politiku (BCBP) i Centra za društveni dijalog i regionalne inicijative (CDDRI).

Analiza je dostupna na [linku](#).

U okviru prvog panela webinara, istraživači Milan Krstić i Bojan Elek su, analizirajući više od 30 relevantnih istraživanja javnog mnjenja od 2013. do 2020. godine, dali osvrt na stavove građana Srbije o dijalogu Beograda i Prištine i pronalazaženju kompromisnog rešenja za rešavanje kosovskog pitanja. Izabela Kisić iz Helsinškog odbora za ljudska prava u Srbiji je diskutovala rezultate istraživanja i dala svoje viđenje o procesu dijaloga i normalizaciji odnosa.

Istraživači Beogradskog centra za bezbednosnu politiku, Maja Bjeloš i Luka Šterić, su u okviru drugog panela predstavili rezultate analize o stavovima građana Srbije i Kosova o bezbednosnim pretnjama, napretku u procesu evrointegracija, kao i o regionalnim odnosima.

Događaj su moderirali Sanja Sovrlić, novinarka NI i Nikola Burazer iz Centra savremene politike.

Diskusija je dostupna na [YouTube kanalu InTER-a](#).

Izrada analize i webinar su deo projekta "Nacionalni konvent o Evropskoj uniji 2020/2021, Poglavlje 35: Ostala pitanja – Kosovo" koji realizuje InTER uz finansijsku podršku Ambasade Kraljevine Norveške i Balkanskog fonda za demokratiju (BTD).

Crno beli svet: Kako do lekova na Severu Kosova?

Dogovor o farmaceutskim sertifikatima između Beograda i Prištine 2015. godine trebalo je da označi prekretnicu i za građane i za one koji se bave prodajom i uvozom lekova srpskih proizvođača na Kosovu. Nestašice lekova u srpskim zdravstvenim institucijama na KiM objašnjavane su tada upravo nepostizanjem dogovora.

„Važno je napomenuti da pitanje licenciranja lekova i medicinskih sredstava, kao i veledrogerija i apoteka, kod institucija u Prištini, još uvek nije rešeno. Ovo je ključni razlog zbog koga je i nastao problem snabdevanja lekovima i medicinskim sredstvima zdravstvenih centara na Kosovu i Metohiji“ – stoji u izveštaju Kancelarije za KiM.

Maja 2015. je dogovor i postignut. Ključne poruke su bile da je farmaceutski sertifikat statusno neutralan, te da će se sada po prvi put „registrovati lekovi i medicinska sredstva kod Kosovske agencije za medicinu, omogućavajući nesmetanu prodaju na Kosovu i Metohiji svim proizvođačima iz centralne Srbije“.

Usled ovog, ali i dogovora iz 2013. godine o carinama morale su da se licenciraju sve kompanije koje se bave prometom roba u takozvanom kontrolisanom režimu (određeni prehrambeni artikli, lekovi, alkohol, nafta, duvan...). Pitanje snabdevanja srpskih zdravstvenih institucija tada nije pojašnjeno, ali jeste potvrđeno da „će se medicinski centri i apoteke na Kosovu i Metohiji koji čine deo zdravstvenog sistema Srbije i dalje redovno snabdevati od Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje i finansirati iz budžeta Republike Srbije“.

Po postizanju dogovora o farmaceutskim sertifikatima rešenje za srpske zdravstvene institucije bilo je moguće kroz licenciranje u kosovskim institucijama ili kroz „humanitarne isporuke“ lekova i zdravstvenog materijala. Do danas se lekovi i medicinska sredstva srpskim zdravstvenim institucijama na KiM vrše se kroz „humanitarne isporuke“, odnosno, prema kosovskom zakonu, „donacije“.

Više o procedurama i procesu registracije lekova na Kosovu pročitajte [OVDE](#).

Sporazoom: Deset godina briselskog dijaloga

Dijalog Prištine i Beograda počeo je u Briselu marta 2011. godine da bi se rešavali problemi građana. Deset godina kasnije, u Sporazumu razgovaralo se o rezultatima dijaloga i perspektivama njegovog nastavka nakon odrađanih vanrednih parlamentarnih izbora na Kosovu.

U emisiji su učestvovali viši saradnik Saveta za politiku demokratizacije u Berlinu Bodo Veber, savetnik predsednika Privredne komore Srbije Nenad Đurđević i publicista i novinar Veton Suroi.

Emisija je dostupna na [linku](#).

TV emisija „Sporazoom“ snima se u Severnoj Mitrovici u studiju Centra građanske energije koji je deo NVO Aktiv. Projekat je finansiran od strane Kosovske fondacije za otvoreno društvo (KFOS).

U Biltenu Radne grupe NKEU za Poglavlje 35 se iznose stavovi o pregovorima između Beograda i Prištine, prednostima i posledicama ponuđenih rešenja na stanje demokratije i društva u Srbiji, položaj i zaštitu etničkih zajednica na Kosovu, regionalnu stabilnost i pomirenje, Evropske integracije Srbije i druge važne teme od interesa za razvoj našeg društva. U biltenu se objavljuju tekstovi i stavovi članica Radne grupe, ali se daje mogućnost i drugim društvenim i političkim akterima da iznesu svoje stavove po pitanjima od značaja za Poglavlje 35. Bilten se objavljuje jednom mesečno, distribuira se putem elektronske pošte, i može da se preuzme sa internet stranice Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji, kao i sa stranice Instituta za teritorijalni ekonomski razvoj (InTER) koji koordinira radom Radne grupe za Poglavlje 35 i uređuje sadržaj biltena.

BILTEN RADNE GRUPE NACIONALNOG KONVENTA O EVROPSKOJ UNIJI ZA POGLAVLJE 35

Broj 39 (Mart 2021.)

poglavlje35@regionalnirazvoj.org

www.eukonvent.org

www.regionalnirazvoj.org

Mišljenja i stavovi izraženi u ovoj publikaciji ne odražavaju neophodno zvanične stavove Ambasade Kraljevine Norveške, Balkanskog fonda za demokratiju Nemačkog Maršalovog fonda SAD, kao ni Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji, niti InTER-a.